

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2278/2019
18.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Бранке Дражић, чланова већа, у правној ствари тужиле Књижевна заједница „АА“ из ..., чији је пуномоћник Зоран Давинић, адвокат из ..., против туженог Града Врање, кога заступа Градско правобранилаштво Града Врање, ради дуга, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3724/2018 од 23.10.2018. године, у седници одржаној 18.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3724/2018 од 23.10.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 1535/14 од 28.01.2015. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, приговор туженог стварне ненадлежности суда који је изјавио поднеском од 15.10.2013. године и при коме је остао на рочишту одржаном 28.01.2015. године. Ставом другим изреке, усвојен је захтев тужиле и обавезан тужени да тужилци плати на име главног дуга по основу уговорених и provedених културних активности и издатака за материјалне трошкове 3.660.908,77 динара за 2011. годину, са законском затезном каматом рачунајући од дана доспелости 01.01.2012. године до дана исплате и 2.811.060,94 динара за 2012. годину, са законском затезном каматом од дана доспелости 01.01.2013. године до исплате, као и 4.477.399,98 динара на име плате и доприноса за период од 26.10.2010. године до 15.07.2013. године, као дана вештачења, са законском затезном каматом рачунајући од дана вештачења 15.07.2013. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци на име трошкова поступка плати 421.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3724/2018 од 23.10.2018. године, укинута је првостепена пресуда у ставу другом изреке за део захтева на име главног дуга по основу уговорених и provedених културних активности и издатака за материјалне трошкове, на име плата и доприноса за 2011. и 2012. годину, са досуђеном законском затезном каматом и у ставу трећем изреке, тако што је одбијен, као неоснован захтев тужиле, којим је тражила да се обавезе тужени да тужилци на име главног дуга по основу уговорених и provedених културних активности и издатака за материјалне трошкове за 2011. годину плати 3.660.908,77 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2012. године до исплате и за 2012. годину 2.811.060,94

динара, са законском затезном каматом од 01.01.2013. године до исплате и на име неисплаћених плата за период од 01.01.2011. године до 31.12.2012. године 1.687.300,41 динар, са законском затезном каматом од 15.07.2013. године до исплате, као и да на овај износ, за исти период на име тужиле изврши уплату доприноса на рачун надлежних фондова. Обавезана је тужилца да туженом на име трошкова поступка плати 457.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 87/18), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се посебно не указује на битне повреде одредаба парничног поступка које су учињене у поступку пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, уговором о регулисању међусобних права и обавеза, који је 26.02.2004. године закључен између тужиле и Општине Врање, тужилца се обавезала да ће обављати одређене културне активности, које су од интереса за локалну самоуправу и ширу друштвену заједницу, а Општина Врање, да ће на име обављених програмских активности тужилци обезбедити финансијска средства за плате запослених у складу са законом, за материјалне трошкове и део програмских активности. Уговорне обавезе су извршаване до 2010. године, када је почео да се примењује Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09), којим је прописан другачији начин финансирања удружења, односно начин расподеле средстава за финансирање пројеката у култури. Градско веће туженог је 26.04.2010. године донело закључак којим је, поред тога што није прихватило извештај о раду тужиле, са финансијским извештајем за 2009. годину, одредило да Град Врање преузима организацију културне манифестације „Борина недеља“, да ће образовати организациони одбор „Борина недеља“ и установи културе града поверити припремање и реализовање програма, а да ће се активности тужиле финансирати кроз програмску делатност. Закључком Градског већа Града Врања од 05.07.2010. године, утврђено је да су по сили закона без правног дејства донети акти и закључени уговори органа општине, односно града, који су противни принудним прописима (одредбама члана 11. и 76. Закона о култури „Службени гласник РС“, бр. 72/09), градским прописима донетим по основу овог закона: Правилнику о организацији и манифестацији програма у области културе и уметности од значаја за град и Правилнику о начину, мерилима, критеријумима за избор пројеката из области културе и уметности који се финансирају и суфинансирају из буџета Града Врања („Службени гласник Града Врања“, бр. 17/2010) и другим градским прописима којима се регулишу начин и поступак финансирања програма и пројеката у овој области. Тужени тужилци није уплаћивао финансијска средства на име материјалних трошкова за програмске активности за 2011. годину и 2012. годину, нити је уплаћивао зараде запосленима за исти период.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио захтев тужиле и обавезао туженог да тужилци исплати накнаду по основу уговорених и

спроведених културних активности, издатака за материјалне трошкове и неисплаћене плате за спорни период, сагласно уговору о регулисању међусобних права и обавеза, применом члана 46. Закона о облигационим односима, члана 11. и 76. Закона о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09) и члана 20. став 1. тачка 18. и 44. став 1. тачка 1. и 3. Закона о локалној самоуправи.

Другостепени суд је, након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и одбио, као неоснован захтев тужиле, применом члана 10. став 1., члана 11. и члана 76. став 1. Закона о култури („Службени гласник РС“ бр. 72/09) и члана 354. Закона о облигационим односима, јер је сматрао да ступањем на снагу Закона о култури, којим су измењени услови финансирања и начин расподеле средстава за финансирање пројеката у култури, да тужени, због околности које није скривио, више није могао да извршава обавезе по уговору који је 26.02.2004. године закључио са тужиљом, а тим пре што је Градско веће туженог, након ступања на снагу Закона о култури (ступио на снагу 26.04.2010. године) донело закључак да Град Врање преузима организацију културне манифестације „Борина недеља“, а 05.07.2010. године закључак којим је утврдио да су по сили закона без правног дејства донети акти и закључени уговори који су противни наведеном закону, па како је ступањем на снагу Закона о култури дошло до промене услова финансирања и начина расподеле средстава за финансирање и пројеката у култури у односу на раније важећи закон, да због промењених околности више није било могуће да се уговор, који је међу странкама закључен, одржи на снази, јер је противан важећем закону, и да је самим тим престала и обавеза туженог да тужилци уплаћује финансијска средства за 2011. годину и 2012. годину, јер је испуњење такве обавезе постало немогуће у смислу члана 354. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је одлучио другостепени суд, када је преиначио првостепену одлуку и одбио, као неоснован захтев тужиле, правилном применом материјалног права.

Чланом 10. став 1. Закона о култури („Службени гласник РС“ бр. 72/09), који је ступио на снагу 26.04.2010. године, прописано је да се средстава за финансирање и суфинансирање културних програма и пројеката, као и уметничких, односно стручних и научних истраживања у појединим делатностима културне делатности обезбеђују у буџету Републике Србије, буџету аутономне покрајине и буџету јединица локалне самоуправе, а додељују се у складу са прописима којима се уређује контрола државне помоћи и другим законима. Чланом 11. истог закона, прописано је да се финансирање и суфинансирање културних програма и пројеката, као и уметничких, односно стручних и научних истраживања у култури, врши на основу јавног конкурса, ако овим законом није другачије одређено. Конкурс из става 1. овог члана, расписује се за сваку наредну буџетску годину, најкасније 30 дана од дана усвајања буџета за наредну годину. Чланом 76. ставом 1. истог закона, прописано је да орган јединице локалне самоуправе најмање једном годишње расписује јавне конкурсе ради прикупљања предлога за финансирање или суфинансирање пројеката у култури, као и пројеката уметничких, односно стручних и научних истраживања у култури, док је ставом 3. истог члана, прописано да се са изабраним подносиоцима пројеката закључује уговор о њиховом финансирању, односно суфинансирању.

Чланом 354. Закона о облигационим односима, прописано је да обавеза престаје када њено испуњење постане немогуће услед околности због којих дужник не одговара.

Према цитираним одредбама Закона о култури, ради финансирања или суфинансирања пројеката у култури, најмање једном годишње расписује се јавни конкурс ради прикупљања предлога за финансирање или суфинансирање пројеката у култури, а након спроведеног поступка са изабраним подносиоцима пројеката закључују се уговори о њиховом финансирању, односно суфинансирању, из чега следи да су промењени услови финансирања и начин расподеле средстава за пројекте у култури у односу на Закон о делатностима од општег интереса у области културе („Службени гласник РС“ бр. 39/93, 42/98), који је био у примени у време када је закључен спорни уговор о регулисању међусобних права и обавеза између странака. Како су ступањем на правну снагу Закона о култури промењени услови финансирања и начин расподеле средстава за финансирање пројеката у култури у односу на Закон о делатностима од општег интереса у области културе, који је био у примени у време закључења спорног уговора, то је правилан закључак другостепеног суда да је због промењених околности престала обавеза туженог ступањем на правну снагу Закона о култури, јер је испуњење обавеза преузетих спорним уговором постало немогуће услед околности због којих тужени не одговара. С обзиром да је испуњење постало трајно немогуће услед околности за које тужени не одговара, обавеза туженог се угасила, а до гашења обавезе дошло је *ipso facto*, без икакве изјаве воље једне или друге уговорне стране. Постојање околности које су довеле до немогућности испуњења обавезе тужени је доказао. Како је спорни уговор ступањем на правну снагу Закона о култури, противан том закону, то је и престала обавеза туженог да тужиљи плаћа финансијска средства за 2011. годину и 2012. годину, јер је наступила немогућност испуњења, на основу члана 354. Закона о облигационим односима. Осим тога је Градско веће туженог, након ступања на правну снагу Закона о култури донело закључак да Град Врање преузима организацију културне манифестације „Борина недеља“, као и закључак 05.07.2010. године, којим је утврдио да су по сили закона без правног дејстава донети акти и закључени уговори који су противни наведеном закону. С обзиром да је са напред наведених разлога наступила немогућност испуњења уговорних обавеза туженог након доношења и ступања на правну снагу Закона о култури, то је неоснован захтев тужиље, са којих разлога је правилно одлучио другостепени суд када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован захтев тужиље, правилном применом материјалног права.

Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Како се осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане одлуке, те је Врховни касациони суд на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић